

Rhododendri

Runājot par rododendriem (*Rhododendron*), mēs parasti iedomājamies krūmus ar mūžzaļām un stingrām lapām, taču ļoti plašajā un daudzveidīgajā rododendru ģintī ir arī daudz skaistu vasarzaļo augu. Kas ir kopīgs mūžzaļo un vasarzaļo rododendru grupām, un ar ko tās atšķiras?

Kuri labāki – mūžzaļie vai vasarzaļie?

TEKSTS UN FOTO: GUNITA RIEKSTIŅA, RIHARDS KONDRATOVIČS

Zināšanai

- Slavenais zviedru botāniķis Kārls Linnejs, 1753. gadā izveidojot augu sistemātiku, zināja tikai deviņas rododendru sugas, kuras iedalīja divās ģintīs – rododendros un acālijās.
- Par rododendriem Linnejs uzskatīja sugas ar mūžzaļajām lapām, bet par acālijām – sugas ar vasarzaļajām lapām. Šāds rododendru iedalījums pasaules dārzkopības praksē saglabājies līdz pat mūsdienām, kaut gan 1834. gadā austriešu botāniķis S. Endlihers abas Linneja aprakstītās ģintis apvienoja vienā rododendru ģintī, jo morfoloģiskās atšķirības starp tām ir ļoti niecīgas. Kopš tā laika visu zemju botāniķi rīkojas pēc Endlihera iedalījuma un zinātniskajā literatūrā ar vārdu *rododendrs* apzīmē gan mūžzaļos, gan arī vasarzaļos augus.

KOPĪGAIS

Zeme

Mūžzaļo un vasarzaļo rododendru audzēšanai piemērots ir **skābs (pH 4,5–5,5), trūdvielām bagāts, irdens, ūdeni un gaisu caurlaidīgs substrāts.**

Abu grupu rododendriem vajadzīgs **liels augsnes un gaisa mitrums**, taču tie **niecēš augstu gruntsūdens līmeni un slapju augsni.**

Stādīšana

Stādot abas rododendru grupas, jāņem vērā, ka augiem ir **sekla sakņu sistēma** un nekādā gadījumā **nedrīkst iestādīt par dziļu.** Tos stāda tādā dziļumā, kā tie auguši stādudzētavā.

Pēc iestādīšanas vēlams augsnes virskārtā ap stādiem uzbērt **5–7 cm biezu mulčas slāni.** Tas palīdzēs saglabāt augsnē mitrumu un aizkavēs nezāļu augšanu.

Barošana

Lai mūžzaļie un vasarzaļie rododendri katru gadu bagātīgi un krāšņi ziedētu, tiem **divreiz gadā jānodod papildmēslojums** – agri pavasarī, sniega kušanas laikā, un vasarā tūlīt pēc noziedēšanas.

- Ja izmanto ilgstošas iedarbības minerālmēslus, kas iedarbojas 3–6 mēnešus,

pietiek mēslot vienu reizi – pavasarī.

Ziedi

Ziedēšanas agrums un ziedu bagātīgums abām rododendru grupām neatšķiras. Protams, katrai šķirnei tas var būt nedaudz citāds.

- Agri zied daļēji mūžzaļie rododendri.

Ziedu knifs. Pēc noziedēšanas gan vasarzaļajiem, gan mūžzaļajiem rododendriem **vēlams izlauzt noziedējušās ziedkopas.** Tas veicinās ziedpumpuru aizmešanos un bagātīgu ziedēšanu nākamajā gadā.

Atceries!

Ja netiek sagādāti piemēroti augšanas apstākļi, gan mūžzaļie, gan vasarzaļie rododendri mēdz slimot un tos bojā arī kaitēkļi, tāpēc visā veģetācijas periodā rūpīgi jāuzmanā to veselība un slimības un kaitēkļi jāapkaro laikus – tūlīt pēc pirmo saslimšanas simptomu vai kaitēkļu parādīšanās.

ATŠKIRĪGAIS

	Mūžzaļie rododendri	Vasarzaļie rododendri
Lapas	Lapas ir gan vasarā, gan ziemā vairākus gadus. Optimālos apstākļos augošiem rododendriem rudenos nobirst tikai ceturtdā gada lapas. <ul style="list-style-type: none"> ■ Ja substrātā nepietiek barības vielu, arī trešā un pat otrā gada lapas, tuvojoties rudenim, kļūst iesarkanā vai dzeltenā un nobirst. 	Līdzīgi mūsu floras lapu koki, tie zaļo tikai vasarā, bet rudenī pirms ziemas iestāšanās nomet lapas. Tas augiem palīdz izturēt nelabvēlīgos apstākļus ziemā – salu, vēju, temperatūras svārstības. Ziemā šie augi gandrīz nezaudē ūdeni un neizzūst. Tāpēc vasarzaļie rododendri ir piemērotāki audzēšanai bargākos klimatiskajos apstākļos.
Piemērotākā augšanas vieta	Viegla pusēna. <ul style="list-style-type: none"> ■ Mūžzaļo rododendru stādījumi pirms ziemas, it īpaši pēc sausām vasarām un rudenim, bagātīgi jāaplaista, lai augi ziemā neizzūtu. ■ Lai ziemošanas laikā lapas pasargātu no sala un saules mijiedarbības radītajiem apdegumiem, vēlams mūžzaļos rododendrus noēnot ar egļu skujām vai agropļēvi. 	Labi izgaismota, gaiša, saulaina. <div data-bbox="613 1495 1003 1810" data-label="Image"> </div> <p>Vasarzaļais rododendrs (mīkstsais rododendrs <i>Rh. molle</i>) pilnziedā.</p>

Mūžzaļais rododendrs ziemā.

Vasarzaļais rododendrs ziemā.

Ne īsti mūžzaļi, ne vasarzaļi

Daļēji mūžzaļajiem rododendriem **ziemā lapas ir tikai uz kārtējā gada dzinumiem.** Vecākās lapas rudenī nobirst, piemēram, Ledebūra rododendriem (*Rh. ledebourii*). Dažām sugām līdz pavasarim uz dzinumiem paliek tikai dažas lapas, kā tas ir smaillapu rododendram (*Rh. mucronulatum*). **Pavasarī vecās lapas nobirst un attīstās jaunas.** ☘